

KOMENTARZ

Nr 30, 10 czerwca 2019 © PISM

Redakcja: Sławomir Dębski • Patrycja Sasnal • Rafał Tarnogórski

Sebastian Płóciennik • Justyna Szczudlik • Daniel Szeligowski
Jolanta Szymańska • Marcin Terlikowski • Szymon Zaręba • Tomasz Żornaczuk

Wybory parlamentarne w Danii

Kinga Raś

Wybory parlamentarne w Danii 5 czerwca br. wygrali socjaldemokraci stojący na czele nieformalnego „czerwonego bloku”, który zdobył nieznaczną większość. Oznacza to utratę władzy przez dotychczasową koalicję centroprawicową. Nowy rząd prawdopodobnie zwiększy zaangażowanie na rzecz państwa opiekuńczego, lecz niekoniecznie złagodzi dotychczasową politykę migracyjną.

Jakie są wyniki wyborów?

Partia Socjaldemokratyczna (SD) uzyskała niespełna 26% głosów (48 mandatów ze 179). Centrolewicowy blok „czerwonych” ma szansę zdobyć łącznie 91 mandatów, a zatem większość. W jego skład weszli ponadto Duńska Partia Socjalliberalna (8,6%), Socjalistyczna Partia Ludowa (7,7%) i socjalistyczni Czerwono-Zieloni (6,9%). Tymczasem główne ugrupowanie centroprawicowej koalicji „niebieskich” – Duńska Partia Liberalna (Venstre) premiera Larsa Løkke Rasmussena – uzyskało nieco ponad 23% głosów. Antyimigrancka Duńska Partia Ludowa zajęła trzecie miejsce (8,7%), tracąc ponad połowę miejsc w parlamencie. To z jej inicjatywy rząd wprowadził np. zakaz noszenia w miejscach publicznych ubiorów zasłaniających twarz, takich jak burka czy nikab. Do parlamentu nie weszła natomiast antyislamska partia Twarda Linia.

Jakie są scenariusze dla nowego rządu?

Choć teoretycznie czerwoni mogliby stworzyć większośćową koalicję, przewodnicząca SD Mette Frederiksen wstępnie zapowiedziała, że socjaldemokraci powołają mniejszościowy rząd. W proporcjonalnym systemie Danii i przy dużym rozdrobnieniu sceny politycznej nie byłoby to precedensem. Rzadkością bywa jednak powoływanie jednopartyjnego gabinetu. Jeśli SD zdecyduje się na samodzielne rządzenie, będzie to oznaczało konieczność budowania większości parlamentarnej ad hoc w poszczególnych sprawach.

Przed jakimi wyzwaniami stanie nowy rząd?

Rząd mniejszościowy ma umożliwić socjaldemokratom spełnienie przedwyborczych obietnic w zakresie państwa opiekuńczego, którego rozwój wspierałyby szczególnie pozostałe ugrupowania lewicowe. Porozumienia w kwestii polityki migracyjnej SD będzie zapewne szukało po prawej stronie, zgodnie ze swoimi zapowiedziami przedwyborczymi, w tym utrzymania dotychczasowych decyzji rządu (jak skrócenie okresu rezydentury, zaostrzenie procedur w ramach tzw. łączenia rodzin). SD argumentuje zachowanie antyimigranckiego kursu chęcią zabezpieczenia wysokich standardów duńskiego państwa opiekuńczego. Dlatego nowy rząd zapewne zwiększy wydatki i skupi się np. na rozwoju systemu edukacji oraz służby zdrowia. Będzie dążył do podniesienia podatków dla przedsiębiorstw i najbogatszych obywateli oraz do częściowego wycofania reform emerytalnych ograniczających prawa do wcześniejszej emerytury.

Czy nastąpią zmiany w polityce europejskiej i zagranicznej?

Czynnikiem determinującym duńską politykę europejską pozostanie polityka migracyjna i azyłowa. Mimo braku skrajnej prawicy w rządzie antyimigranckie stanowisko Danii zostanie utrzymane. Może się ono przekładać na unijną debatę, lecz ze względu na duński *opt-out* Dania nie wzmocni w głosowaniach grupy państw przeciwnych reformie systemu azyłowego w UE. Nie zmieniają się również główne założenia duńskiej polityki zagranicznej. Ważnym kierunkiem działań pozostanie region Morza Bałtyckiego, szczególnie w kontekście bezpieczeństwa oraz wzmacniania współpracy z Wielką Brytanią po brexicie. Nowy rząd będzie realizował wynegocjowane w 2018 r. porozumienie obronne, lecz socjaldemokratom będzie trudniej realizować cel zwiększania wydatków na obronność. Bezpieczeństwu energetycznemu będzie sprzyjało zaangażowanie Danii w rozbudowę infrastruktury gazowej w regionie (Baltic Pipe).

Co wybory parlamentarne oznaczają dla pozycji Danii w UE?

Pomimo wyjątkowego statusu Danii, która jak Wielka Brytania korzysta z klauzul *opt-out* i jest wyłączona m.in. z obowiązku udziału w unii gospodarczej i walutowej oraz przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, większość społeczeństwa ocenia UE neutralnie bądź bardzo pozytywnie (84% badanych wg danych z 2018 r.). Chaos wokół brexitu nasilił pronijne nastawienie duńskiego rządu. Choć zwycięstwo SD oznacza wzmocnienie pozycji socjaldemokratów w Radzie Europejskiej, nowy rząd prawdopodobnie wesprze kandydaturę duńskiej liberalnej komisarz ds. konkurencji Margrethe Vestager, która ma duże szanse, by zostać przewodniczącą nowej Komisji Europejskiej. Pozytywnie na wizerunek Danii w UE wpływać będzie zwiększenie jej zaangażowania na rzecz ochrony środowiska i realizacji unijnej polityki klimatycznej, w tym wypełnienia unijnych zobowiązań co do rosnącego udziału OZE w bilansie energetycznym i ograniczenia emisji CO₂. Celem socjaldemokratów jest uwolnienie Danii od paliw kopalnych do 2045 r.